

Лариса Таран, к.фіз.вих., доцент, Ганна Таран

Харківська державна академія фізичної культури

Харків, Україна

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ УЧАСТІ ЖІНОК В ІГРАХ ОЛІМПІАД (1900-2020 РР.)

Вступ. Згідно до Olympic charter IOC [4] та Olympic Agenda 2020+5, рекомендації 13 [3], завданням Міжнародного олімпійського комітету є сприяти гендерній рівності та інклюзії. МОК буде подавати приклад, продовжуючи збільшувати гендерний баланс на рівні управління МОК та приймаючи план дій щодо різноманітності та інклюзії для його адміністрації. МОК закликає МФ, НОК та ОКОІ виконувати цілі МОК щодо гендерної рівності та інклюзії на 2021-2024 рр. у п'яти основних напрямках – участь, лідерство, безпечний спорт, зображення, розподіл ресурсів.

Аналіз участі жінок в Іграх Олімпіад допоможе розуміти особливості залучення жінок до сучасного Олімпійського руху у різні періоди його розвитку.

Мета дослідження – проаналізувати особливості участі жінок в Іграх Олімпіад за кількісними показниками їх представництва.

Методи дослідження. Узагальнення та аналіз наукової літератури, інтернет-джерел, проблемно-пошуковий, історичний та логічний методи.

Результати дослідження та їх обговорення.

До участі у змаганнях на Олімпійських іграх жінки долучились починаючи з 1900 року. Представництво жінок було дуже обмеженим – це 22 жінки, що склало 2,2% від загальної кількості учасників, які прийняли участь у двох видах змагань – гольфі та тенісі, а також мікстовому змаганні з вітрильного спорту [1]. Відповідно першими олімпійськими чемпіонками сучасності стали Маргарет Еббот (США) з гольфу, Шарлота Купер (Велика Британія) з тенісу та графиня Елен де Пурталес (Швейцарія) у мікстовому змаганні з вітрильного спорту. З 95 видів змагань Ігор II Олімпіади співвідношення змагань для чоловіків та жінок було відповідно 97,9% до 2,1% (таблиця 1).

По завершенні I періоду Олімпійських ігор сучасності, на Іграх V Олімпіади 1912 р. змагання серед жінок збільшились не суттєво та склали лише 5 (4,9%) із 102 видів змагань. Щодо співвідношення учасників Олімпійських ігор – чоловіків та жінок, то воно було на рівні 99,1% до 0,9%.

У II періоді Олімпійських ігор сучасності з 1920 по 1948 рр. кількість видів змагань у жінок збільшується удвічі – з 8 (5,1%) до 19 (14,0%). Представництво жінок в цей період залишається обмеженим – 390 учасниць Ігор 1948 року склали всього 9,5% від загальної кількості атлетів.

Найтриваліший III період Олімпійських ігор сучасності 1952-1988 рр. відзначається зростанням кількості видів змагань у жінок з 25 (16,8%) до 72 (30,4%). Жінки опановують все більше видів спорту і їх представництво збільшується з 519 (10,5%) осіб до 2194 (26,1%) осіб.

Упродовж IV періоду Олімпійських ігор сучасності 1992-2000 рр. відбувається подальше зростання кількості видів жіночих змагань з 86 (33,5%) до 120 (40,0%). Майже вдвічі збільшується кількість представниць слабкої статі на Іграх Олімпіад – з 2704 (28,8%) до 4069 (38,2%) осіб.

Таблиця 1

Участь жінок в Іграх Олімпіад у I-V періоді Олімпійських ігор сучасності (1900-2020 рр.) за кількістю видів змагань [2]

Рік	Всього змагань, к-сть	Видів змагань для жінок, к-сть	Видів мікстових змагань, к-сть	Видів змагань для жінок, %	Жінки учасниці, к-сть	Жінки учасниці, %
I період Олімпійських ігор сучасності						
1900	95	2	1	2,1	22	2,2
1912	102	5	0	4,9	6	0,9
II період Олімпійських ігор сучасності						
1920	156	8	16	5,1	63	2,4
1948	136	19	5	14,0	390	9,5

III період Олімпійських ігор сучасності						
1952	149	25	7	16,8	519	10,5
1988	237	72	14	30,4	2194	26,1
IV період Олімпійських ігор сучасності						
1992	257	86	12	33,5	2704	28,8
2000	300	120	11	40,0	4069	38,2
V період Олімпійських ігор сучасності						
2004	301	125	10	41,5	4329	40,7
2020	339	156	18	46,0	5457	47,8

V період Олімпійських ігор сучасності, що почався у 2002 році, характеризується продовженням тенденції, що спостерігалась у всіх періодах – зростання кількості змагань у жінок – із 125 (41,5%) до 156 (46,0%), збільшенням одночасно мікстових змагань до 18, та рекордним представництвом жінок-учасниць Ігор – 5457, що становить 47,8%.

Висновки. Аналіз особливості участі жінок в Іграх Олімпіад дозволив дослідити показники поступового зростання гендерної рівності за окремими періодами Олімпійських ігор сучасності, а саме за кількістю видів змагань, видів мікстових змагань та кількістю учасниць. Для сучасного ефективного управління спортом гендерна рівність стає важливою складовою, завдяки чому жінки отримують більше можливостей для занять спортом.

Список використаної літератури

1. Булатова М.М. Олімпійський рух: історія і сучасність. Київ. 2021. Кн.2. С. 256-289.
2. Factsheet Women in the Olympic Movement. URL: <https://olympics.com/ioc/gender-equality>
3. IOC Olympic Agenda 2020+5. 15 Recommendations. URL: <http://www.olympic.org>
4. Olympic charter IOC (15.10.2023). URL: <http://www.olympic.org>.